
Til: Styret ved IAKH
Fra: Instituttleder/TEF
Møte: 27.10.2010
Sak: Sak 21/10 Undervisningsbehov i historie
Dato: 4.10.10

Sak 21/10 Undervisningsbehov i historie

Undervisningstilbudet i historie er de siste årene blitt redusert, for å bringe bedre balanse mellom tilbud og ressurser og dermed få bukt med de uheldige følgene av at mange lærere akkumulerte store overskudd på arbeidsregnskapet. Med dagens undervisningstilbud har historie et undervisningsbehov hvert semester på ca 8000 arbeidstimer (inkl sensur). Undervisningsressursene i den faste staben utgjør i utgangspunktet ca 9000 timer, men det er før verv, forskningsterminer og frikjøp regnes inn. Resultatet er at faste vitenskapelig ansatte (samt et varierende, men lavt antall gjennomføringsstipendiater og postdoktorer med undervisningsplikt) dekker mindre enn 6000 timer av undervisningsbehovet. Det øvrige undervisningsbehovet i historie har blitt dekket ved utstrakt bruk av midlertidige timelærere, særlig PhD-stipendiater på overtid eller nydisputerte doktorer i søkefasen. Dette er en praksis historie har fulgt lenge, både før og etter IAKH ble opprettet. Utgiftene til slike timelærere har siden 2005 hvert år ligget på mellom 1,5 mill og 2 mill kr. (I tillegg kommer utgifter til sensur, vesentligst til eksterne medlemmer av masteroppgavekomiteer.)

Noe av det udekkede undervisningsbehovet skyldes ekstraordinære tiltak. Ansatte på fastlønn dekker under 5000 timer våren 2011 pga uttak fra den "undervisningsbanken" som ble opprettet etter instituttstyrets vedtak 10.6.09 som ledd i saneringen av lærernes overskudd på arbeidsregnskapene. De fire stillingene som er under bedømming vil, når alle fire nyansatte dekker undervisningsplikten sin fullt ut, utgjøre nærmere 1600 timer. Akutte fluktuasjoner kan dekkes med vikarer. Selv når vi ser bort fra ekstraordinære reduksjoner i undervisningsressursene, ser instituttet imidlertid ut til å stå tilbake med et udekket undervisningsbehov i historie på et sted mellom 1000 og 1500 timer hvert semester. Bedre oppfølging av begynnerstudentene krever ressurser til veiledning og retting av innleveringsoppgaver; det samme gjør skrivetrening på 2000-nivået. Slike undervisningsformer er faglig begrunnet og vil forhåpentlig betale seg i form av flere studiepoeng, men de er ressursintensive. Tiltak som er faglig ønskelige, men som vi foreløpig ikke har hatt ressurser til, er blant annet realhistoriske undervisningstilbud for masterstudenter. Det er følgelig liten grunn til å tro at det udekkede undervisningsbehovet vil bli borte i overskuelig fremtid, selv om vi tar nyansettelsene med i betraktning.

Det udekkede undervisningsbehovet er fordelt nokså jevnt mellom eldre og nyere tids historie (før/etter ca. 1800). Det er særlig begynnerundervisningen i HIS1000-emnene (inkl særnummer), exfac-grupper og enkelte 2000-emner med stor studenttilstrømning som er vanskelig å dekke med den faste lærerstaben. I disse emnene, som er studentenes første møte med historie ved Universitetet i Oslo, møter de i dag en stor del midlertidige timelærere. Timelærerne er ofte engasjerte unge forskere med stor faglig nysgjerrighet. Mange av dem har imidlertid liten pedagogisk erfaring.

Studieadministrativt krever de mange timelærerne mye oppfølging, og det er utfordrende å sikre et likt undervisningstilbud til alle studenter, og å sikre kommunikasjonsflyten til (og fra) timelærere som bare har en løs tilknytning til instituttet.

Så vel myndighetene som fagorganisasjonene har sett med misnøye på universitetets store andel av midlertidig ansatte. I referatet fra Kunnskapsdepartementets etatstyringsmøte med UiO 18.6.10 heter det: "Universitets- og høgskolesektoren skal redusere bruken av midlertidige ansettelse. UiO må ha oppmerksomhet på dette i planleggingen framover." En måte for IAKH å møte dette kravet på er å dekke det

permanente undervisningsbehovet i historie ved hjelp av faste universitetslektorer i stedet for midlertidige timelærere.

De fleste andre HF-instituttene har en mindre andel fast ansatte lektorer i lærerstaben; et par (IFIKK med exphil og ILN med Norsk som fremmedspråk) har mange. De fleste driver begynnerundervisning, særlig i språk (og altså exphil). Også de to andre fagene ved IAKH har fast ansatte lektorer: en i konservering og en i arkeologi.

Både personalpolitisk og studieadministrativt er faste lektorer åpenbart å foretrekke fremfor midlertidige timelærere. Faglig har faste lektorer dessuten den fordel at de kan øke kompetansen på de feltene som er særlig viktige ved undervisning av begynnerstudenter, som å lære dem akademisk skrive- og talemåte. Det vi mister ved å bytte ut midlertidige timelærere med faste lektorer, er den stadige tilførselen av nye, friske krefter til undervisningen. Det er en fare for at lektorer med forskningsambisjoner som opplever at undervisningsbyrden er for stor til at de kan oppfylle sine faglige ambisjoner, vil bli frustrerte. Vi risikerer dessuten at lektorene vil føle det samme som mange timelærere føler i dag, nemlig at de anses som et B-lag.

Lektorer har 75 % undervisningsplikt, 19 % til faglig utviklingsarbeid og 6 % administrasjon. Fordelingen forblir den samme også etter evt. opprykk til førstelektor og professor. Undervisningsplikten for en lektor under 60 år utgjør 636 timer per semester. Til sammenlikning har en førsteamanuensis ved HF 47 % undervisningsplikt, hvilket utgjør 390 timer per semester for de under 60 år.

Styret ved IAKH diskuterte det udekkede undervisningsbehovet, herunder spørsmålet om å ansette lektorer i stedet for timelærere, i møte 8. september 2010. Spørsmålet ble også diskutert på et lærermøte i historie 28. september. De tilstedeværende uttrykte støtte til ideen, men det fremkom også enkelte bekymringer knyttet til det reduserte tilsiget av nye impulser som kan bli en følge dersom undervisningsbehovet dekkes av faste lektorer fremfor midlertidige timelærere.

Budsjettmessig vil en overgang fra midlertidige timelærere til faste lektorer ventelig ikke ha særlig betydning, siden posten for "løslønn" vil reduseres med omtrent like mye som posten for "fastlønn" vil øke. Faste stillinger innebærer imidlertid mindre budsjettmessig fleksibilitet enn midlertidige stillinger. Dette er dog nettopp en type fleksibilitet som bestemmelsene i arbeidslovverket tar sikte på å motvirke.

Instituttledelsen mener at den samlede vekten av pålegg fra myndighetene, press fra fagforeningene, de studieadministrative fordelene og de undervisningsfaglige fordelene ved å dekke undervisningsbehovet ved faste lektorer til sammen veier tyngre enn bortfallet av stadig nye midlertidige timelærere. Faren for at lektorene blir frustrerte og stivner må motvirkes med aktiv personalpolitikk der lektorer med forskningsambisjoner gis mulighet, i form av permisjon, for å ha forskningsstipend og delta i forskningsprosjekter. Vi ønsker derfor å lyse ut to faste universitetslektorater i historie: ett som skal dekke tiden før ca. 1800 og ett som skal dekke tiden etter ca. 1800. Begge stillingsinnehaverne må undervise i både norsk historie og verdenshistorie. Hoveddelen av stillingene skal brukes til begynner- og annen bachelorundervisning i historie, særlig seminar- og gruppeledelse, veiledning og retting av innleveringsoppgaver, og sensur. Det er ikke krav om sakkyndig komité ved lektortilsetninger, siden søkerne normalt skal vurderes ut fra søknad (med CV og attester/vitnemål), publikasjonsliste (men ikke innsendte arbeider), intervju og prøveforelesning (jf.

<http://www.admin.uio.no/admhb/reglhb/personal/tilsettingvitenskapelig/ansettelse-universitetslektor.xml>). Vi vil be fakultetet om å få lyse ut stillingene snarest, i håp om å kunne tilsette i stillingene allerede før vårsemesteret 2011.

Vedtaksforslag:

Styret ber tilsettingsutvalget ved fakultetet om snarest å få lyse ut faste universitetslektorater i historie: en stilling i tiden før ca. 1800 og en i tiden etter ca. 1800, for å dekke bachelor-, særlig begynnerundervisning.